

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posilať predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kapustné listy.

Volali ma ku chorému v peštianskom Jozefove. Staré, zrobené chlapisko viedol ma do jednej z bočných ulíc. Prepletal predou mnou nohama, omotanými handrou zo starých vriec. Sňatou čiapkou trel si slzavé oči a nariekal hlasite ako malé dieťa. Šli sme mu manželku spovedať, ktorá vysílila sa na úmor tým, že vo dne v noci chcela za polovičnú mzdu šaty prať, a to bez kúska chleba, len preto, aby zarobila dačo pre seba a pre muža, bo už týždne a týždne čo nemali žiadnej práce.

Po vykonaných cirkevných obradoch pustil som sa so starcom do reči. Bol to človek hlboko nábožný, veď v chyži nemali iného temer náradia, ako lacné obrazy Svätých.

A hľa tento nábožný delník-starec začal mi so zúfanim žiaľom také prednášky robiť, že mi od strachu vlasy dubkom stávaly.

«Nemám práce, nemám práce, — ani táto ubohá nemala. Nemali sme čoho jesť. Chodil som prosiť na úrad a prosil som pre Boha a pre všetkých Svätých, aby nám dali akúkoľvek prácu, lebo že zomreme. Odohňali mňa, ale všade ma odohňali. Veď ten boháč (tu sa zmocnelý hlas triasol a oči ligotaly sa mu kýmsi zvláštnym bleskom,) nemá Boha a svedomia, a za chudobného delníka, nikto ale nikto nezastaví sa. Čo nám bolo robiť? Vykutral som u záhradníka z jarku za plotom kapustných listov. Tieto sme si varili. Ale keď minúlo sa všetko a nezostalo ani len tej soli, hentá šla včera prať. Natisla sa s prácou od poli zadarmo. Nuž nejedla nič a pre hlad necítila ani tej zimy, klesla tam pri koryte a teraz pred chvíľou mi ju doviezli a už mi ne-

vládze ani slova prehovoril». Toto je len jeden pád, ktorý som sám zkusil. Ale ubezpečili ma, že jesto v Pešti stá a stá chudobných slovenských rodín, ktoré sa hlúdom a poodhadzovaným listom kapustným živoria. Deti jejich zakuklané v handrách doma čupia, bo keď by vyšli na vozduch, od hladu omdlievajú a padajú sťa muchy na podzim.

Z Trenčianska, z Oravy, zo Spiša, Zemplína, Šáriša prichádzajú strašlivé zvesti, že miestami vyhynúli gazdovia až do posledného a nezostalo popri niekoľko veľkomožných židoch, zbohatnutých notároch a exekútoroch iba samá žobrač, iba biedári, ktorí žiadnej nádeje, žiadného povedomia, žiadnej smelej vôle nemajú, lež nosia ako skamenelí tie strašné putá biedy a duševnej zaostalosti.

Každý dobre zná, že takýmto hrozným poriadkom bolo príčinou dlhoveké židovskoliberálne vladárenie. Ale teraz nie o tom chceme hovoriť. Prichodí nám žalostne sa ponosovať na istých nesvedomcov. Nerobíme to sebe k vôli, ale z ľútosťi nad tým trizneným ľudom, za ktorý pracujeme, ako nám Boh vedieť dal najsvedomitejšie. Tedy počúvajte :

Tá nesmierna bieda a zaostalosť nášho ľudu slovenského pohnúla mnohých čestných uhorských pánov; ako sú grófi Zichovci, Károlyovci a iní, aby dali sa ratovať tých našich biedárov od úplného zahynutia. Ešte aj vláda sama vyslala Egána a Kaffku, aby ľudu hornouhorskému pomáhali. A robily sa spolky, odbývaly sa shromaždenia, písaly sa na obranu slov. Ľudu slovenské spisy a časopisy, medzi ktorými náš «Kresťan» asi prvé miesto zaujal. A všetko toto robilo sa z väčšej čiastky za peniaze nie naše — bo náš ľud

je chudobný — lež za groše čestne s nami zmýšľajúcich kresťanských pánov uhorských. A tu hľa, keď bieda všeobecná slovenského ľudu tuším aj tými skalami by pohýbala, keď aj cudzí nám ľudia idú ratovať toho sozobráčeného Slováčka, vtedy vystrkujú svoje hadie žihadlá istí veľkomožní zptvorenci našej vlastnej krvi, a púšťajú jedy a štvajú potajomne na všetky strany, aby len prekazif mohli šlachetné námahy tých milosrdných duší, ktorí z lásky kresťanskej nehanbia sa pomáhať aj tomu Horniakovi, a neberú ohľad na žiaden falošný hazafišág, keď majú plniť povinnosti kresťanské. Máš to ty ubohý ľudu ozaj katanských zptvorencov! Boh sám vie, čo to aká nevysvetiteľná nenávisť horí v čiernej duši takého odrodilého syna vášho, že vám nedopraje ani len najmenej odrobinky ľudských práv Bohom daných a zákonom potvrdených. Keby sme v našom časopise polodivých murínov zastávali, alebo písali v záujme bárs toho najpodlejšieho hmyzu, oj! na to by naši veľkomožní odrodilci nemali slova. Ale že nevieme bez žalosti písať o nesmierných biedách svojetí, to už hneď zle nedobre na Kresťana a na jeho redaktora. A robia to potajomne; píšu falošné ponosy mne za chrptom, bo pri všetkej ničomnosti svojej predsa neodvážili by sa verejne vylievať hnusobu svojej ludožrútskej duše. Dobre vedia, že za môjho redigovania ani jeden jediný raz nespomenul som — a to schválne — národnostný zákon, ktorý ubezpečuje nášmu ľudu práva jazykovej nielen vo všetkých školách, lež ešte aj v súdobníctve. Dobre vedia, že o tomto som schválne mlčal, a iba svobodu občiansku, svobodu pomáhať samému sebe, svobodu vo vzdelávaní seba, svobodu vo vyznávaní svojho náboženstva žiadal som vtedy, keď na tieto sa útočilo.

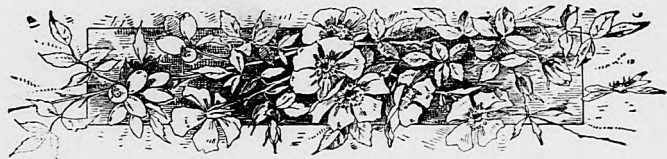
A hľa už za toto nadchádza týchto zlosynov zášť a tárajú o vlastenectve; počujte, o vlastenectve vtedy, keď volakto z milosrdenstva kriese lásku a volá hlasitým slovom na ratu! Jako ten krvežizný týger pozoruje na svoju polomrtvú korisť a hneď sa vrhá hrdúsif ju, akonáhle zbadal by len slabý znak žitia na nej: tak práve robia s vami aj tí zptvorenci vaší. Jako mäsiar zaplúva a prikrýva oči toho hoväda, aby smrteľným úderom zrazif ho môhol: tak zaslepujú vás aj títo, aby vás čím skôr zo sveta zotrief mohli. A kto sú to tí vaší nepriatelia?

Skrývajú sa oni do tmavej tajnosti ako zlo-deji, ktorí chudáka nábožného pústevníka v noci zavraždif idú. Ale keby jeden raz vyzliekli zo seba kožu úlisného hada a predstavili by sa vám v podobe ľudskej, vtedy by ste videli, že sú to panghartske výrostky vášho kmenu, videli by ste, že sa oni v ťažkých tisíčkách, vami krvopotne zarobených premívajú, kým vy kapustné odpadky zo smetiska sebe kutráte.

Ozaj, strašná to myšlienka: Kapustné listy hnilé; a že vraj nevlastenectvo! povoľný, jako pod nožnicami striháča ovečka ľud, a že vraj pre Uhorsko nebezpečný! Ach, vy nehanební, falošní pokrytci! Ach, vy potajomní katovia tolko stotisíc pokojného, nábožného ľudu! Traste sa pred trestnou pravicom spravедlivého Boha!

Pane odpusť ím, bo nevedia čo činia!

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Zvady medzi liberálmi.

Odkedy strana Apponyho zanikla a pridala sa k liberálom, nieto medzi liberálmi svornosti. Kúšu sa, nie pre liberalismus, ani pre židovskovlastenecké programy a zásady svoje, ale sa kúšu navzájom pre svoju zázračnú pažravosť. Mnoho je toho spolu jako havranov a pán tatík ministerpredseda nevie teraz, ktorému má skorej čo-to uhoďiť do hrtána. Už budú chvála Bohu dva roky tomu, čo nevie rozhodnúť sa Széll, koho spraviť za ministra vnútra.

Podajedni ľahkoverní ľudia namýšľali si, že Széll pomocou Apponyistov porazí židovsko-kalvinské hladné veličiny v tábore svojom, a hľa so dňa na deň viac a viac šlo to všetko práve naopak, tak že dnes už aj Apponyho ľudia sú si na čistom, že dostali sa do klepeca žido-liberálov a nevedia zkade von. To sa dokázalo zvlášť na nový rok. Jednalo sa u liberálov o to, že kto pozdraví Szélla. Apponyisti museli ostať po strane, sám Appony zutekal von z krajiny a medzitým zaťatý bánffyovský liberál-žid Maxl Falk povedal Széllovi taký novoročný vinš, jako to len od takého nadutého žido-liberála vystať môže.

Liberálny tábor je celý pobúrený rečou Falkovou, ktorou pozdravil ministerpredsedu Szélla k novému roku. Falk hovoril, že od tých čias, čo Széll prevzal vládu, v liberálnej strane nezmenilo sa nič, ako že pribudlo jej pár členov, nasledovne pristúpenie Apponyistov a dissi-

dentov nemá vlastne pre stranu žiadneho zvláštneho významu. Toto tak zle účinkovalo na prítomných, že sám Széll, aby vec zmiernil, uznal za potrebné v svojej odpovedi poznamenať, že on predseda vydal svoj program a fúzia že previedla sa na základe toho programu.

Pravda, že sa ani nedalo očakávať iné od Falka, keď raz všeobecne známo je, že Széll sa s Bánffym onedhdy pekne spriatelili. Stalo sa to iste len voľbám k vôli. — Ba či ešte najdú sa také mudrecké hlavy, ktorým sa aj po takomto povláčení Apponyistov snívať bude o tom, že Széll s jeho politikou je kresťanský a nie židovskokalvinský?

Volebné pohyby.

Následkom zvady liberálov peštianskych vidieckí liberáli umkli. Každý pozoruje čo bude, bo si myslia, že Széllová strana sa teraz už voľajako usrozmie, či pojde tihy či hotto: či bude i naďalej židovsko-bánffyhusárska, a či apponyjovská. No môžeme uspokojiť pánov stoličných liberálcov, že netreba sa im veľa starať, bo všetko ostane na starom. Falk trochu zalichotil Széllovi aj Apponyistom, a títo zase zaprisahali sa, že sú oni takí tuhí liberáli ako skala, a s týmto sa zvada utíšila. Pojdu teda páni liberálcovia do volieb jednomyselne, s jedným programom a budú mať aj proti sebe jednomyselných čestných kresťanov ľudovej strany.

Medzi liberálmi mnohí trnú, že im klepnú zuby na prázdno. Lebo ích je toľko, že nedá sa veriť, aby všetci zase zvolení byť mohli. Preto, čo je slabšia sila, totiž tí nemí ablegáti liberálni obdržia laufpass. Medzi týmito vynikajú daktorí ablegáti so slovenských strán. Preto prepadnú aj «Opratový» Kresťan, že si niektorí z týchto pánov netrúfajú z novu dostať sa k hrncu, nuž ťažilo sa im platiť tých 600 korún naň.

No liberáli postarali sa, aby na miesto «opravdového» mali ste zase iné a to každodenné noviny. Budete ích snáď kde-tu vidieť. Pracujú pri nich samí liberáli. Nápis majú «Slovenské Noviny» a zastávajú politiku liberálov, čo im je teraz pred voľbami veľmi potrebné. V programme svojom (č. 1.) pišu, že je vraj *povinnosťou* každého občana naučiť sa štátnu reč. To je nie správne povedané. Toto takto nepredpisuje žiaden zákon, ani žiaden minister, ba nikto to doteraz nehlásal. Že štátnu reč znať je každému občanovi veľmi *užitočné*, to aj my hlásame ale s doložením toho, že hanbiť sa za svoj materinský jazyk je veľmi neúžitočné, hriešne a pre krajinu škazonosné. Toto stanovisko aj sama vláda za pravé uznáva, bárs liberálcovia po vidiekoch ho ani zďaleka ne nasledujú.

Voľby v Rakúsku.

Doterajšie výsledky volieb rakúskych ukazujú, že sa budúci reichsrath (ríšsky snem) len málo zmení. V značnejšej menšine ostanú len socialní demokrati s jejich medzinárodným programom, čo je docela pochopiteľné. Kde sú také trenice pre národnostné a rečové práva. jako v Rakúsku, tam medzinárodnia myšlienka nenajde si prajnej pody. Kresťanskí socialisti tiež utratili dakoľko

mandátov, zato ale zviľazili v niektorých nových okresoch a to veľmi silných. Mladočesi držali sa dosť svorne, no predseda utrpeli malú ztratu. — Vôbec tak sa zdá, že len tie stránky vyšly z volieb s prírastom, ktoré na národnostnom základe sú zariadené.

Vojna v južnej Afrike.

Za Búrov. Parížsky novinár Henry Rochefort rozposlal europkým časopisom okružník, v ňomž navrhuje, aby sa z redaktorov sostúpil spolok na podporu búrskeho národa.

Krügerova choroba. Krüger nebezpečne onemocnel. Lekári síce uistujú, že nemoc má zcela pravidelný priebeh, ale starcová slabosť predseda vzbudzuje obavy. Návštev Krüger už od pár dní neprijima.

Vojna v Číne.

Do zdľhavého postupu čínskeho pokonávania padla sensačná zpráva, ktorá, jestli sa dokáže, dá ceľej čínskej otázke zcela nový obrat. Čínska vláda by dľa týchto chýrov bola naložila svojmu sv.-petrohradskému zastupiteľovi, aby sa postaral o uzavrenie osobitnej smluvy s Ruskom.

Jestli Rusko svojou obratnou diplomaciou skutočne dosiahlo toho úspechu, že sa Čína naň opiera, tak si na dobrú dobu zabezpečilo i vo východnej Azii pevnú pozíciu. Skutočnosť tohto chýru ovšem nemožno zaručiť. Zpráva tá pochodí z Londýna a Angličania radi púšťajú v svet také zprávozdanie, ktoré by proti Rusom u ostatných veľmocí nedôveru mohli vzbudiť.

— Z Londýna, 7. jan. Z Pekingu uznávajú, že na žiadosť podkráľa Čangčičunga, vyšiel cisársky rozkaz, aby Čing a Lihunčang podpísanie shody s europkými veľmocmi ešte odložili, pokým sa niektoré uzavretia shody nepremenia. Obidvaja povereníci sa osvedčili, že to nevykonajú, ale že smluvu i Čangčičungovi na vzdor podpíšu.

Vystahovalci a privandrujúci.

Ačkoľvek je počasie nie síce teraz ku ďalším cestám, zutekanie ľudu predseda neprestáva. Voľaktorých hlad zaháňa, iných svedôľa a prenasledovanie obecných a stoličných úradov, a mnohí poberajú sa aj zo ziskuchtivosti.

Menovite títo poslední sedajú na lep kadeakým židovským a nežidovským agentom. Takíto vigéci najviacej motajú sa na východnom Slovensku, kde je ľud pre nedostatok najmizernejší, pre maďarizáciu najnevzdelanejší a pre bašovstvo hazafických bánffyhusárov najnespokojnejší.

Agenti spomenutí sľubujú tomu sprostáčkovi horydoly, zárobky, chleba svobodu, a mnohí dajú sa naviesť a idú si za to more ako na isté. Ale neskusený jednoduchý človek ani v tej Amerike mnoho nedokáže: čo je rozumnejšie, dostane dobrú prácu aj plácu, sprostejším ostáva len smef.

Na miesto vystahovavších kresťanov prikrádajú sa kam diaľ smelšie ruskí a poľskí židáci.

Prečo sú nám spolky potrebné?

(Pokračovanie.)

Predsa sú len naše ženičky hodné; žiadna sa neohlásila. Musíme ich pochváliť, keď nám tak dovoľia do tých spolkov chodiť. Ako vidím, veď ony ani neboly vinné, ako to o nich pochybovali. Príčina dozaista len tá bola, že im to ešte nik nepovedal, čo je to jeden spolok. A kto im to mal aj povedať, keď ich mužovia to sami nevedia? Ony sa nazdaly, že sa do spolku lumpovať a ferblovať chodí, preto im musí aj každý dať za recht, keď ony svojich mužov od zlého chcely ochraňovať. Keď už teraz budú vedieť, že sa tam nesmie lumpovať a úradne zakázané sú také hry, pri ktorých jeden druhého o groše olúpi, a takého, ktorý je lump a nepekne sa chová, von vyhodí; viem istotne, že budú mužov aj posielat, aby neostali domácimi somármí a sprostými peluchmi, ale žeby sa vzdelávali a aby poriadny život viedli a nie sa po krémach s lumpy, s korhely považovali.

Takto už teraz s radosťou budem ďalej dopisovať, že prečo sú nám spolky potrebné a nemôžeme ďalej bez nich byť. Veď nám tí starí dosť spomínajú, ako to bolo pekne a dobre, keď mali ich *cechy*, spolky; ako dovedna držali a akú pozornosť, akú starosť o svojich synov, o tovaryšov a učňov znášali. Oni ich na ľudí vychovávali, oni ich ten móres učili, čo teraz nemajú; oni sa o ich prácu starali, oni na tom stáli, aby všetci poriadní ľudia boli a žeby majstrov ctili, nie ako dnes, že sa taký soplak ani nepokloní majstrovi a ani si ho len nevšímne.

Pravda, načo-že by sa aj klaňal, veď ho majster neprepustil na tovaryša, ani s ním majster nerozkáže, ale slúžny «szolgabiró». Lad-že, tomu sa veru tak pokloní, že s nosom do kolena ripne! Veru spomínajú tí starí, že ako naše remeslá vtedy kvitly, keď si sami s ich majetkom gazdovali, tak že aj porekadlo také bolo: «remeslo je zlatá baňa»; a teraz? je žobrácka palica. A vidíte drahí Bratia, len preto, že tí páni liberáli videli, že si ozaj zlaté bane môžeme pri našich remeslách nadobudnúť, a že sa v našich cechách (spolkoch) ozaj natoľko vzdeláme, že nebudú môcť to, čo oni sami chcú s nami robiť; teda nás hladeli aj one doniesť, čo sa im aj vskutku podarilo s ich politikou.

A to pekné príslovie: «remeslo je zlatá baňa», a tá krásna rodina, tie *cechy*, tie spolky, ktoré naše deti, našich synov od špatnej výchovy ochraňovaly, to sa teraz všetko dovedna volá: *szabad ipar!* ktorý nám každému žobrácku palicu a kapsu do ruky dá a môžeš ísť s tvojim *szabad iparom* kade sa ti páči.

Ozaj krásne vyzdávali s tými našimi zlatými baniami, tak že ich od blata snáď ani neočistíme, iba s pomocou spolkov.

Na tom pracovali, aby sme na večitú chudobu vyšli a nevzdelanými sprostákmi ostali, žeby sme sa v našich remeslách nemohli vyvinúť a tak aby tí múdri liberáli, tí židia, tí boháči, aby nás tí mohli prevýšiť a takto naše ručne remeslá zahynuly, a len páni grojsisti, fabrikanti, millionári mohli jestvovať, aby naši liberálni ablegáti pri

ních za direktorov a pri hodnom plate papkať mohli. Áno, len preto vláda fabriky podporuje a naši liberálni ablegáti s tým súhlasujú, žeby sa im tiež dáky masťný košťial dostal. Áno, preto tí páni, tí boháči na liberála hlasujú, lebo im vláda všetkým pomáha a my preto hlasujeme na vládu a preto si takých liberálov volíme, že nám s ničím nepomáhajú, ba nás ešte na skázu a na večitú chudobu chcú doniesť. Keď voľba prinde, viem že zas len každý bude éljenovať na tých liberálov; darmo píšeš, darmo dokazuješ a presvedčuješ: nie, nedajbože nikomu do hlavy natrubíť — za flaštičku pálenky aj dušu predá. Veď už raz probujme, zvolme si druhú stránku a presvedčme sa, či bude lepšia lebo nie, veď to len od nás závisí; veď až nebude lepšia, čert nás nevyberie za tých päť rokov, a sa ľahko vrátíme ta, kde sme boli. Ako mne jeden povedal: veď by nám vraj viac nebolo treba, iba ľudovú stránku vyvolíť, veď by sme mali potom tým veľa fôjšpánom, ališpánom, slúžnovcom všetkým pensiu platiť; nech si len porátajú, kolké milliony by to byly. A ja som mu povedal: nech si oni porátajú, že dozaista by nám tých 14 millionov stačilo na to, čo vláda pri ostatných voľbách strovila, tie by nám byly navždy pre tých liberálov pensiu platiť; a takto každých päť rokov ide pár millionov a my predsa hynieme a zahynúť musíme. (Ľudová strana sa nepobláznila, arciliberálnym fôjšpánom pensie dávať, veď by sa zákon o pensiaciach chytro zrušil. R.) Vidíte, dobre vidíte čo sa s nami robí, o všetko nás doniesli, všetko nám z rúk vzali aby sme nič v rukách nemali, žeby nás na povrázkoch uviazaných držali a tak tancovali ako tie medvedi čo olaskí cigáni vodí. Áno, natoľko sme prišli! a takto sa im všetko, čo oni chcú podarí, lebo sme všetci chudobní a sprostí, a s chudobným a sprostým spravia ako sami chcú, a to len všetko preto, že sme si spolky opustili, že dovedna ne-držíme.

Prednesme vláde našu biedu, spýtajme sa jej, prečo nás tak utláča, a ukážme jej prstom kto je našou skázou, a povedzme jej, keď nevie s našimi remeslami gazdovať, nech nám našu vlastnosť do našich rúk nazpät oddá. Povedzme jej rovno, že ona tomu nerozumie, a nie osoh, lež sebe aj nám hroznú škodu robí. Povedzme jej, že sbankrotiruje a my ubohí ľudia tu bez práce stáť budeme, našim dieťkam kúska chleba nebudeme môcť podať a tak konečne od hladu zahynúť musíme, nech tedy nám chudobným remeselníkom pomáha a nie millionárom!

Začnime tedy s pomocou božou pracovať a nado-všetko Boha prosme, aby nám bol pri našich prácach na pomoci a nás nikdy neopustil. Veď máme dobrý príklad o spolkoch pred nami, že aj náš Pán Ježiš Kristus tiež s pomocou učedelníkov pracoval, čo všetko tiež by sme mohli pomenovať svätým spolkom — a hľa, skutočne všetky náboženstvá previšil. Tedy buď nám Bože na pomoci!

Tu je ale veľká otázka, ako som už aj spomenul, že kto nám má tie spolky nadobudnúť, keď my, čo sú nám najpotrebnejšie, sami one nestojíme? — Inšie nám nezostáva, len si ruky podať a dovedna začať pracovať, veď

keď my z tých spolkov, čo ich nadobudneme aj osov nebudeme mať, ale istotne naše dietky na nohy postavíme, veď každý rodič pre svoje deti na svete žije, a im všetko dobré chce nadobudnúť. A nie len že pre naše remeslá sú nám spolky potrebné, ale aj ku udržaniu našej viery, ktorú si asnaď každý jeden za ten najväčší poklad počítuje.

Lebo naši páni liberáli majú sakramentské politiky, nielen obyčajné, ale aj štepené. Nielen že nám naše remeslá z rúk vzali, ale aj našim pastierom farárom chcujú ich recht odobrať, ba už aj odobrali; áno, tí liberáli nám chcú ukázať, že Boha nepotrebuje; áno, to nám s civilným sobášom preukázali, a to chcú, aby sme sa k ním tak, ako k Bohu klaňali a sa ich sprostákov aj tak báli, — lebo to ich mrzí, že nad nimi o veľa väčší Pán panuje, ktorého sa každý poriadny človek bojí a naňho viac, ako na nich všetkých drží.

Veď aj sväté pomníky zničili a miesto svätých, sami seba tam stavajú; a keby mohli do neba, možno žeby aj ztade všetkých vyhnali. Áno, miesto našich Svätých tam liberálov postavili, aby sme sa im a nie našim Svätým klaňali.

Ba už aj naše milé kríže, ktoré nás na nášho milého Pána Ježiša Krista upomínajú, aj tie chcú zničiť, povyrezovať, povybíjať kde jeden jesto, a tam si chcú ich židovské hviezdy navtískať. A ešte sa dakto čuduje na vláde, že po dnes zato zadosťučinenia nespravila. Akože aj spraví, keď tá hviezda s civilným manželstvom v jednej rodine obeuje? akože bude sama seba trestať?

Zo všetkou silou len na tom pracujú, aby nám našu drahú božiu lásku z našich srdce vykorčili, lebo dobre vedia, že tí, čo v Pána Ježiša Krista veria, nikdy zle nebudú robiť, a sa boja cigánit' a iné nesvedomité výstupy, klamstvá, násilnosti páchať. Áno, to všetko s ich štepenou politikou zakrývajú, aby sme Boha nepoznali, lebo len tí neznajbohovia môžu takto nesvedomite so svetom zachádzať.

Čudujeme sa, že prečo ten civilný sobáš vyhúťali, a že z neho žiaden osov neni, ale milliony ročitej škody. A čo by ich to ešte storázy viac koštovalo, oni to vďačne dajú, lebo to je tá pekelná brána, to je ten Aneikrist, to je to peklo do ktorého nás všetkých chcú vohnať, aby sme aj my tam, kde oni prijdú, prišli, žeby aj tam to, čo oni budú chcel, mohli s nami robiť, lebo pán je aj v pekle pánom. Tedy aj od tohoto nás len spolky môžu zachrániť, žeby sme od liberálov ešte aj na druhom svete pokoj mali, tu sa treba hrozne a hrozne brániť. To je tá ich liberálna politika, nielen o naše remeslá, o náš každodenný chlebič, ale o našu vieru, o nášho Pána Ježiša Krista nás chcú olúpiť. Im len na tom najviac záleží, aby sme našim pastierom neverili, a konečne to povedali: načo sú nám farári, načo sú nám biskupi a načo sú im tie majetky? Áno, tak ďaleko to chcú s ich politikou doniesť, aby sa oni potom po našej paši hodne krmili.

Oni to dobre vedia, že kým sme my dobrými katolíckmi, že z toho nič nebude, tedy na tento spôsob špe-

kulujú, najskôr nás od našich farárov odbiť a takto z nás bezbožných ľudí narobiť, aby sme im my sami dopomohli naše majetky obdržať. (Pokračovanie nasl.)

Aké noviny máme čítať?

Kniha a noviny, to práve tak pôsobí na človeka, ako priateľstvo toho lebo oného človeka. Hovorí prislovie že vtáka po perí a človeka po priateľoch jeho poznáš.

To isté platí aj o knihách a novinách: jaké knihy a noviny čítaš, takého aj smýšľania budeš. Stalo sa to nie raz, lež hádam aj storázy už, že n. pr. decko poriadných rodičov zapletlo sa medzi cigánov, a časom z tohoto decka stalo sa opravdové cigánča. Nuž tak je to aj s novinami. Keď voľakto vždy len samé cigánstvo číta v novinách, nuž konečne tým cigánstvám aj uverí, a bude spolu s novinami cigánskymi bojovať proti čiročistej pravde. A to je najsmutnejšie, že mnohí ľudia chudáci ani nemôžu za to, bo nemal ich kto upozorniť na iné dobré bohumilé noviny, a preto takí ľudia nemali príležitosť porovnať tie noviny, že v ktorých sa píše za pravdu, za Boha a za práva ubiedeného, utláčaného ľudu.

Ale najhoršie je vo veci to, že sú aj také falošné noviny, ktoré síce hladko-sladko píšu, akoby byly nevinným baránkom, lenže o takých veciach, o ktorých by najviac písať mali, o takých veciach ony na večné veky mlčia, aby ten zaslepený ľud hádam nevzpamätal sa a nekopnul také falošné noviny von z domu.

Upozorňujeme vás Bratia rodáci, že netreba ohľad brať na to, či sú noviny daktoré lacné, či sa v nich o láske, o kravách, o hnojí a pod. veciach píše, lež len na to berte ohľad, či tie noviny aj nebojá sa smelo povedať pravdu do očí bárs akému pánovi veľkomožnému? Či majú guráž ohlásiť sa vždy, keď ten ubohý roľník a remeselník od všeliakých úradov prenasledovaný býva? A či tie noviny píšu ľudia od vlády a od židov platení, aby vás slepili, alebo či ich píšu vaší bratia, krv z krve vašej a kosť z vašej kosti? Toto hľa je hlavná otázka vtedy, keď máte peniaze vynaložiť na noviny. Lebo predplatíte-li na noviny také, čo sú neni ani sem ani tam, ktoré vám len slúžnovci, rychtári, notári a štátni učíteli — teda sami štátni sluhovia — odporúčajú a natískajú, s tým len sami proti sebe robíte. Lebo však dobre môžete poznať pánov a židov: títo sa veru málokedy chovajú úprimnou láskou k tomu chudobnému človekovi. Preto títo páni a židia ani nebudú vám odporúčať takých novín, ktoré by byly pre dobro vaše, lež len také, v ktorých sa píše dve na tri o všeličom, len o vašich krivdách nikedy.

Ponevác vieme, že naši Slováci veľmi radi čítajú dobré veci, preto posielame toto číslo nášho všeobecne známeho a rozšíreného «Krešťana» aj takým niektorým pánom, ktorí ho ešte nepoznajú. Ráďte si to číslo prezreť a prečítať a potom súďte sami o ňom, či nedýcha z každého riadku jeho čiročistá pravda a láska k ľudu. Nazad nikto nemusí poslať to číslo, lebo je to na ukážku poslané zdarma. Komu obsah našich novín zodpovie, nech

sa mu páči predplatiť, keď bude mať peniaze, a veru ani jeden neobanuje!

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok **4 koruny**
na pol roka **2 koruny**
na štvrt' roka **1 koruna.**

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Krešťan» kiadóhivatala
 Budapest, VIII., József-körút 35.

Na Marianský chrám Višňovský obetovali.

Rodáci zo Štiavníka. Po 25 centov, Štefan Pastorek, Jozef Homolík, Jozef Ilo, Štefan Rakovan, Štefan Haradzín, Ján Harcina, Štefan Palko, Štefan Ilo, Baltazar Trulík, Štefan Ilo, Gašpar Labuda, Tomáš Šišo, Štefan Šelmek, Štefan Bukovan, Jozef Mikolášik, Ján Harcina, Martin Fajbík, Martin Golier, Ján Cambál, Jozef Jakubík, Pavel Baláš, Francko Španihel, Vendelin Turčanik, Jozef Buchcinec, Ján Kováč.

20 centov, Magdalena Šelmek.

10 centov, Štefan Palko.

Rodáci z Hvoznice: 1 dollár 25 centov, Štefan Slobodník.

Po 1 dolláry, Štefan Lašček, Štefan Kováč, Martin Dedzo, Jozef Kováč, Ján Ciapek, Ján Vrábel, Štefan Muška.

Po 50 centov, Francko Prasnický, Jozef Prasnický, Jozef Majbúch, Martin Radvan, Michal Čizmar, Ondrej Tatalík, Jozef Tatalík, Jozef Dornik, Jozef Belasz.

Po 25 centov, Ján Šimún, Martin Tabaček, Štefan Caniga, Ondrej Kováč, Martin Kameniar, Ondrej Minárik, Jozef Mikluš, Štefan Kolek.

Po 20 centov, Ján Kameniar, Martin Šimún.

Rodáci z Predmiera, Hrabového, Mikšovej, Jablonového a Rašova:

2 dolláry, Ján Minárik.

1 dollár 50 centov, Pavel Čička.

Po 1 dolláry, Ján Mihal, Martin Gana.

Po 50 centov, Ján Valášek Tomáš, Ján Cvaško, Štefan Kremeň, Ján Čička.

Po 25 centov, Jozef Balaš, Cyrill Divoš, Jozef Halama, Františ Krúpa, Pavel Ometák, Georg Staríček.

Po 20 centov, Štefan Sikora, Georg Vaclavik.

Rodáci z Beňova, Jesenice, Podvážia a Papradna:

Po 1 dolláry, Jozef Pavlík, Michal Minárik.

Po 50 centov, Jozef Lukáč, Juraj Hunassa.

Po 30 centov, Ján Papšo, Ondrej Bednár.

Po 25 centov, Jozef Petrik, Michal Bednár, Pavel Kepko, Ján Bednár, Františ Balušik, Františ Kafrik.

Po 20 centov, Štefan Doblej, Ján Durčí.

Rodáci zo Svederníka, Hričova a Makova:

50 centov, Ondrej Mihalús.

Po 25 centov, Jozef Jašík, Ján Pastierik, Vincent Gazdik, Šimon Bitala, Gašpar Nojdek.

20 centov, Františ Bernátek.

10 centov, Jozef Kilian.

Rodáci zo Šáriša a Turca: 50 centov, Michal Dufer.

Po 25 centov, Michal Pircz, Jozef Hrivnák.

20 centov, Anton Hudec.

15 centov, Vazil Gernát.

10 centov, Ondrej Kovalík.

Božské Srdce Ježiša, odplat dobrodincom našim všetko to dobré, ktoré Ti oni obetovaním na ozdobenie kostola nášho ochotne preukázali. Požehnaj im za to časne i večne! *Alex Frátrik, farár višňovský.*

BESEDNICA.

Na hrobe materi.

Spi sladko, mati! veď tvoja dcéra
 Ctí verne pamiatku tvoju.

Spi sladko, duch tvôj jej neumiera,
 Bárš telo padlo k pokoju.

Spi sladko, mati! veď tvoja dcéra
 Srdce tvoje v prsách nosí;

A viera tvoja je i jej viera,
 Žiale tvoje jej ponosy.

Spi sladko, mati! veď tvoja dcéra
 S duchom tvojim ide žitím;
 Anjel tvôj ju pred biedou zastiera
 Štítom cnostami obitým.

Spi sladko, mati! veď tvoja dcéra
 Nie je biedna, opustená;

Na večnú vernosť sa podopiera
 V ľúbosti blažená žena.

Spi sladko, mati! veď tvoja dcéra
 Ruku tvoju požehnáva;

A vďačne často v kraj ten poziera,
 Kde je hrobná tvoja tráva.

Spi sladko, mati! veď tvoja dcéra
 Praje ti toho pokoja.

Už tam ňa bolesť viac neudiera;
 Spi sladko len, mati moja!

Spi sladko, mati! veď tvoja dcéra
 V Boha svojho ešte verí;

A zraky svoje k nebu opiera,
 Kde dobre je jej materi.

Spi sladko, mati! veď tvoja dcéra
 Skôr neskôr sa k tebe vráti;

Spi sladko! ach, je sladká to viera:
 Spíš? — sladko spíš, sladká mati!

A. Sládkovič.

Chronické nemoce «Titulov» a ich jedovité bacille v politike a v socialnom živote.

Vyzkúmal *Cvajfús Lujz* felčiar.

Že sú ľudia za titulami lakomí, to dokazovať by toľko bolo, ako keďby sme so svetlom smolovej fakly chceli jasnému slniečku zasvietiť.

Ľudia ľubia sa vždy väčšími ukazovať, nežli sú. Keď sa voľakedy remeselníčke povedalo: «pani majstrová» a dcére jej len «Mariška» už s tým boly poctené; včul už je každá «gnedige frau» — a dcéra «frajlein». Švajleny, frajcimerky, kuchárky sú dnes do radu «kišaŕonky a frajle». Každý kellner je ober-kellner — každý pisár — je fö iktató, — hajník fö- alebo ober-hajník. Všetko je «hlavný» a fö. Náš duchovný bol vždy len páňko, a akýsi čert mu doniesol zo Šariša titul fö-úr — hlavný-pán a on sám nevie, nad kým je tým hlavným páňom. Našej Anče, čo kravy dojí, jeden pisárik povedal «slečinka» a tá mu do očí napľula, lebo aj mala príčinu, ale aj múdro spravila.

Vo vyšších vrstvách ľudu, tam konca kraja neni titulom: všetko je veľkomožné, osvietené, jasné, samá Excellencia. Mne jedna cigánka šamorinská povedala že excellencia, keď zobrala odo mňa; — keď som jej ale nič nedal, titul ten odvolala a tak špatno mi nadávala, že som od hanby zutěkal.

Prvý čo šmugľoval a dovedol do raja vysoký titul a s ním i tie jedovité huby čili bacille, bol diabol, tento bezočivý vigéc — hauzírer a agent pekla. On dľa etikety sa meldoval najprv u domácej panej Evy v raji, lebo ako opaterný a múdry vedel, že so ženou prínde skorej ku cieľu, a s vysokým titulom sa k nej priblížil, že bude ona ako «Boh», teda «vaša velebnosť a jasnosť božská». No taký titul ju prekvapil! Držala «anket» a poradu s manželom Adamom a prijali ten vysoký titul, že chcú byť «bohovia». Hneď na to aj držali ako veľkí páni — bankét pod stromom a na konci bankéta dali si priniesť aj «žardineriu» t. j. ovocie a zjedli jablěko: «reineté glória mundi» zvané.

Boh, ktorý nenávidí sprosté nadúvanie, s veľkou hanbou ich potrestal. Ako užili to jablěko, otvorily sa im oči a zbadali, že Boh im nechal dolu padnúť gate a že sú v nahote. Ani sa nemohli takto v parku verejne ukázať, od hanby a škandálu poskákali do krikov. Aj ja bych veru od hanby zhorel, keď bych tak musel v parku na verejnom meste nahý špacirovať; to by bol škandál. Aj Búri takú hanbu spravili Angličanom v Afrike. Búri chytili asi dva regimenty anglických vojakov; generál Búrov povedal: na čo by sme chovali týchto Angličaov? spravíme im hanbu. Dal im potom všetky gombičky z nohavíc a ostatných šiat poodrezovať a šnôrky z gatí povytáňovať a tak ich prepustil. Tito vojaci si každý musel v rukách držať nohavice a gate, by im nespady dolu a museli si tak maširovať do tábora anglického. Generál Roberts myslel, že ich bruchá bolia a od behačky nestihnú si ani nohavice zapínať. Všetci sa potom za takú potupu hanbili. Adam a Eva nemali sebe ani len čo v ruke držať a boli

prinutení s listom stromovým, pod ktorým banket držali, sa poprikryvať, a dal ich Boh takto z raja na verejné ulice sveta von vyhnať s metlou ohnivou. Potom im ukázal ich pôvodný titul: blato, hlinu a brečku ich tela v hrobe, by videli svoju slávu, za ktorú sa lakomili.

Ľuďom veru od tých čias aj chuť odpadla bohom byť nazvaním. Ešte jeden kráľ menom Nabuchodonozor opovážil si len raz za «Boha» dať sa vykričať, ale aj to-muto to so škandálom vypadlo, Boh mu odkázal že je: vól — a za sedem rokov sa aj za vola držal, na lúkách hrizol trávu a videl svoju mizeriu a uznal že človekovi nepasuje tak veľký titul.

V starodávnych časoch sa preto aj králi na východných stranách nazývali: «vól volöv, mocný bík bujákov». ako to z písíem vieme. Neskorej, keď ľudia zbadali že je to ozaj hlúposť sa za Boha držať, a počali radšie Boha zapierať, Boh im zase dal odkázať: že «len blázon» hovorí: neni Boha. — Tento titul «blázon» im ponechal a mnohí ho aj nosia až po dnes, by svojej múdrosti sa ním zavdačiť mohli. Toto je krátka historia pôvodu «titulov».

V političnom a socialnom živote tituly veľký zástoj hrajú. Keď sa niekto v političnom, diplomatičnom alebo vo vládnom živote neschopným, obmedzeným dokázal a capov postriegal, mrzutosti medzi ľuďmi a štátni postváral s vysokým titulom a s nejakým radom «kráľa Nabuchodonozora» ho prepustia — ľud hovorí že vyhodia — a pochvália ho za vernú službu národom preukázanú a dostane aj veľký trinkgeld a diskreciu za to. Potom ho volajú Osviečeným, Excellenciášom atď., alebo čestným, titulárnym nejakým vyšším úradníkom, direktorom. Keď nejaký chytrák drevokupec veľmi dobre svoje drevo vie predať a zbohatnúť, dostane titul «rytier» s radom o zásluhy industrie. Alebo keď tisíc kotlöv páleného navaril, s ktorým nie len hlavy občanom pokolumútil, ale aj na žobracke palice dovedol, ten dostane diplom a agnuštok o zásluhy «priemyslu a kupectva». A keď kto vymyslí nejakú bombu, ktorá je vstave jednu armádu do povetria vyhodíť a vojakov na guláš posekať a potrhať, ten dostane vyznačenie o zásluhy «humanity» a môže nosiť genfský červený krížik. Francúzi mali obyčaj tých, ktorí vlast zradia a milliony (panamské) pokradnú, vyznačiť radom «čestného jednania» a vychvália ich za najstatočnejších synov vlasti. A dostanú rád «boha Merkúra» patróna krádeže. V Europe najdeme samých rytierov, ktorí keď by mali ísť do vojny — ako starodávni rytieri — by im jedny galoty nepostačily pred strachom.

Nedávno chodil po Europe akýsi potomok Nabuchodonozora kráľa, šah perský, syn zvaný sluka. Všetko čo len mohlo z panského pokolenia sa ku nemu dostať, prosilo ho o nejaký titul a rád — lebo celý príval a dážd tých rádiv pršal po jeho cestách. Mnohí veru aj dostali tituly: Chalan-khán, Icik-khán, Trulokhán s radom «červenej kočky» — hviezdu «červeného kohúta» — medailion «sivého barana» z Hymalaji — rád «divej svine» z reviru Nabuchodonozora — a amulet «rišavej lísky» astrachánskej. Zaosek ako dopisovateľ noviniek: «Gazetta Teheránska» sa tiež utiekal o titul a rád — a aj jako

hofliferant peršského prášku proti blhám a plošticiam zvaného Zacherlin dostal najvyšší rád «Háremu Yspahán-Blehán» a titul slovenského koreňa Hluchý-khán alebo zkráteno Hluchán. Ten rád jeho je z aluminiumu. Aj Cvajfús dostal rád spojený s titulom «magnifik» za to, že jednému Khánovi dieťa vyliečil s rebarbarou a so špicatým mydlom — trpelo totiž na zapečenie bruška, a od veľka sa volá: Cvajfús magnifik Dristokhán. Ten rád z aluminiuma vysí na žltobledej stužke panádsósovej barvy.

(Dokončenie nasl.)

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Belo Lukács samovrahom. Belo Lukács liberálny poslanec, bývalý minister obchodu, kommissár Uhorska na parížskej výstave dňa 7-ho januára skočil z mosta do Dunaja a sa utopil. Lady po Dunaji plávajúce síce zadržaly ho, tak že neutonul, no predsa sa utopil. Hovorí sa, že následkom mnohej práce stal sa chorým; aj skutočne bol sa liečiť v jednom liečiteľskom ústave. K tomu mal aj mnoho starosti pre napádania novín, ktoré jeho obviňovali, že sa v Paríži o jeden million korún viac minulo, ako bolo preliminovano.

Smrť. V decembri dvaja spišskí kňazi zomreli a síce Ján Palencsár, dekan a farár vo Višných-Lapš (Spiš) v 65. roku a Ďuro Liptay, pensionirovaný kaplán v 40. roku veku svojho.

Černohorský vojvoda v Budapešti. Černohorský vojvoda Marko Miljanov došiel do Budapešti, aby sa tu dal liečiť a složil sa v hôteli «Pannonia». S vojvodom prišla i jeho manželka a deti. Lieči ho prof. Kéthly.

Bulhari cárovi. Bulharsko z vdaky, že Rusko vymanilo bulharský národ zpod jarma tureckého, postaví cárovi Alexandrovi II. veľkolepú sochu v Sofii. Sochu, ktorá predstavuje cára ako v bitke pod Plevnou stojí uprostred svojich generálov, zhotoví francúzsky umelec Bovéry. Jako teraz zo Sofie oznamujú, sochu aj v zmenšenej podobe ulejú z bronzu a tento duplikát dajú do daru cárovi Mikulášovi II. Knieža Ferdinand osobne odovzdá cárovi pekný dar.

Oheň. V spišskom Durande dňa 22. dec. v noci jeden mlyn zhorel.

Bez práce. Nezamestnaní delníci peštianski boli nedávno u mešťanostu Halmoša a predniesli mu žiadosť, aby sa mesto postaralo o prácu pre hladujúcich. Mešťanosta Halmoš, ako sme to vtedy sdelili, vyslanstvo delníkov blahosklonne prijal, sľúbil, rečnil, dal pár tisíc korún na stravovanie biedneho delníctva v ľudových kuchyniach. Mesto uzavrelo, že začne nové stavby s nákladom 400,000 korún. Tak sa zdá, že táto odpomoc peštianským delníkom nevyhovuje. V tejto veci mali veľké shromaždenie a tam dali výraz svojej nespokojnosti s mešťanostom a s mestom vôbec. Oni vraj nehľadajú milodarov, ale prácu, a nie prácu na pár dní, lež zamestnanie trvalé. Biedu, ktorá sa medzi delníctvom rozhostila, okamžitá almužna neulaví, koreň zla väzí hlbšie. Delníci hodljú túto svoju mienku i mešťanostovi uviesť na úradnú známosť. Nezamestnaného robotného ľudu v Pešti počítajú úrady na 6—7000, no v skutku obnáša počet hladujúcich delníkov ďaleko viac.

Transvaalské hrdinské ženy. Parížsky vojenský zpravodajca chváli hrdinské držanie sa búrskeho zien. Botha, prv než by bol vytiahol z Pretorie, držal k svojmu vojsku krátku reč: «Len tých povediem so sebou», hovoril, «ktorí rozhodli sa, že nepretržene ďalej budú bojovať; preto, kto sa chce Angličanom poddať, nech ostane v meste». Z Búrov niektorí zahanbení vystúpili z radu, vyhovarajúc sa, že sú potrební doma svojim rodinám, a išli nazad do mesta. Tam ich ale búrske ženy prijaly s vyhrázkami a nadávkami. Ste vy chlapi? Chabí naničhodníci! Dajte nám zbraň, my pôjdeme do boja za vás. Začali papuče do nich hádzať a im nadávať — a mužovia zahanbení vrátili sa nazad do vojenského tábora.

Zo Zvolenskej Lupče nám oznamujú: Budúci dobitčí a výkladný jarmok vydržiavať sa bude dňa 10. januára. Roku 1901. vydržiavať sa budú nasledovné: 21. marca, 23. mája, 18. júla, 3. októbra tak výkladný ako aj dobitný v jeden deň.

Veľký strajk v Belgicku. Z Antwerpen oznamujú: Spolok v prístave zamestnaných robotníkov vydal manifestum, v ktorom oznamuje, že 14 tisíc dobre zorganizovaných robotníkov dotiaľ je rozhodnuto pokračovať v strajku, dokiaľ nevyhovejú ich žiadosťam ohľadom povýšenia mzdy a zníženia robotného času.

Nový maďar hazafi éljen! Niekdajší majetok Bélu Benkeó-va vo Vásárde (nitrianska stol.) na verejnej licitácii za 440.000 korún odkúpil Alexander Blum, prokurista viedeňskej firmy Rothschild. Blum je rodom z Uhorska.

Smie učiteľ bitkou trestať školské deti? O tejto spornej otázke vyslovil sa teraz najvyšší kr. súd, kr. kúria. Rozsudzovala v záležitosti jedného učiteľa, ktorý ubil jednu žiačku tak, že sa decko za 3—4 dni muselo liečiť. Otec preto učiteľa zažaloval; prvý súd učiteľa oslobodil, druhá inšancia (kr. tabuľa) ho ale odsúdila na 40 korún peňažnej pokuty. Odsúdený žiadal nullitu a kuria rozsudok zrušila s tým odôvodnením, že učiteľovi prináleží právo udržiavať poriadok, kázeň a pozor, a to, jestli treba, i palicou.

17-ročný spánok. V Thenellesi, na 30 kilometrov od Saint-Quentinu, žije Marguerita Bouyenal, ktorá od 17 rokov neprestajne spí. Srdce bije jej riadne, telo má teplé, ani údy jej tela nie sú zmeravené, prsty na rukách

obviňovala mladú ženu, že sama zavraždila dieťa, klebeta sa šírila, až prišli žandári. Mladá žena Marguerita Bouyenal na pohľad žandárov omdlela a odtedy žije bez povedomia. Dr. Charkot za 10 rokov liečil chorú,

Príchod troch kráľov kľanajúcich sa Ježiškovi.

a nohách môže jej človek dľa ľúbosti sohýňať. Od 10 rokov nevydala ani stonu, ani vzdychu. Krmia ju umele od r. 1883 miešaninou z peptonu a bielka z vajca. Ešte žijú Iudia v dedine, ktorí ju poznali, keď nemala ešte tejto nemoci. Roku 1883. Margareta — vtedy 20-ročná — porodila dieťa, ktoré ale hneď po pôrode umrelo. Klebeta

ale bez výsledku. — Tvár chorej je vpadnutá, kostnatá, barvy žltej ako vosk.

Zákaz nosiť šnurovačky. Rumunský minister výučby zakázal žiačkam chodiacim do verejných ústavov nosiť šnurovačky (midre). Tento zákaz minister rozprestrel i na ústavy a školy privátne.

Žila 101 rokov. Nedávno pochovali v Trieste jednu starenu, ktorá žila 101 rokov. Narodila sa 23. septembra r. 1799. Zavčasu ovdovela, i deti jej všetky zomrely. Osamotelá stála v širom svete a ručnou prácou sa živila. Starena volala sa Maria Gritz. Pochádzala z obce Serpenizze.

Zima. Zo všetkých strán krajiny dochodia zprávy o tuhej zime. — V Rusku klesnul teplomer na 26 stupňov, v Moskve museli byť školy pre zimu pozatvárané.

Požiar vo snemovni. 5-ho t. m. večer vypuknul v knižnici snemovne požiar a zničil do 2000 výtiskov kníh. Oheň povstal akiste z príliš zakúrenej pece. Na šťastie zbadalo decko domovného, že z knižnice valí sa dym, tak že sa nebezpečeniu v čas dalo vyhnúť. Do susedných izieb oheň už ani neprišiel.

Pomoc Búrom. Povestný vydavateľ «Intransigeantu», Henri Rochefort, chce sobierať 20 millionov frankov na vystrojenie 10.000 dobrovoľníkov. Týchto zamýšľa naverbovať z vyslúžených vojakov vo Francúzsku, Rusku, Nemecku a Rakúsko-Uhorsku, potom neozbrojených previezť na ostrov Madagaskar. Hatíť by to nik nemohol, lebo by cestovali ako jednoduchí sťahovalci. Zbraň by prepašovali na príhodné miesto do južnej Afriky. Výbor, ktorý by všetko viedol, sídlil vo Švajciarskej a na čelo tohoto pohybu chce získať gr. Lva Tolstého, vodcu amerických demokratov Bryana a — Franca Kossutha. Takto už veríme, že sotva čo bude z celej výpravy.

Obyvateľstvo Europy. Obyvateľov v Europe je dľa najnovších štatistických výkazov 383 milliony. Na prvom mieste stoja Slovania so 123 millionmi. Nemcov je 122 mill., Romanov 106 mill. a 32 mill. pripadá na Turkov, Maďarov atď. Následkom prevažnej plodnosti slovanského plemena budú Slovania tvoriť koncom XX. stololetia polovicu europejského obyvatelstva.

*

V povďačnosti záleží odmena hodných vecí, tak znie príslovie; však ale pri Müllerovom dvojnásobnoelektromagnetickom ústroje netreba to prizvukovať, bo každodenne dochádzajú od tých, ktorí na lámku, lúpanie, padúcu nemoc, hluchosť, bolenie hlavy, ischias alebo na voľáku čuvovú chorobu trpeli, pripisy vďaky, ktoré tento liečivý prostriedok nado všetko vychvaľujú. — V nasledovných riadkoch uverejňujem jeden z nich: Pánu Belovi Müller v Budapešti V. Vadász-u. 42/L. Prosím, pošlite mi ešte jedon ústroj a síce jeden veľký za 3 zl.; nepotrebujem ho pre seba, lež pre jedného odberateľa a budem aj vždy váš šľachetný výrobok, dvojnásobnoelektromagnetický ústav R. B. 86967. každému odporúčať lebo som presvedčený, že každý, kto tento ústroj nosí, neomylné uzdravený byť musí; ja viem, že keby nebol som váš aparát nosil, bol bych cez celé leto práce neschopným býval a bol bych musel následkom toho škodu na stá podstupiť a snáď ešte aj horšie následky pretrpeť. Každý chorý, ktorý tento ústroj nosí, má byť presvedčený, že vládne nezaplátiteľným pokladom. S hlbokou úctou Bohumil Schmidt maliar a hudobný strojmajster v Temeš Kubíne, dňa 24. dec. 1900.

DOPISY.

Jablonica.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľavážený Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

S radosťou čakám vždy nášho obľúbeného «Kreštanu», ale predsa o našom mestečku nič nečujem. U nás dovčul sme ešte spali, ale po dlhom spánku sa tiež predsa prebúdzame a vzpomätujeme sa, v čom sme postavení boli. Včul nám ale na naše dvere zaklopal náš velebný a dôstojný p. administrátor Karol Žeko a otvoril nám knihu z jeho múdrosti, čo nám Jabloničanom je veľmi potrebné a čo sme už dávno mali mať.

Tak sa veľmi o nás postaral a veľmi za to pracoval, aby sme mohli u nás otvoriť potravný sklep a tiež aj sporiteľňu, tak sa nám to aj s pomocou božou stalo. Tak si my môžeme ďakovať nášmu pánovi Velebnému za tak mnohé dobrodenia a za tak veľké námáhanie, jak sa on veľmi o to staral, môžeme všetci zvolaf: nech sám Pán Boh zaplatí nášmu pánovi Velebnému!

V spolku sme len samí kresťania-katolíci a niektorí naši Bratia Evanjelíci ale nemáme žiadneho kazára Judáša, len nás podvádzajú tí šlojmi. Už nám včul dávajú aj sladké likéry a všeličo, aby sme k ním išli kupovať. Ale sa nedáme podviešť od nich, však už jejich vodcu Mesiaša stratili, čo ich zastával, čo s nimi držal už odišiel na kopanice. Ten ich zastával vo všetkom, to bol ten kazár ten prvý liberant.

S hlbokou poníženosťou a úctou zostávam

Miško z Trávnika.

Zo Šintavy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Jak začal vychodiť náš obľúbený časopis «Kreštan», tak ani jedno číslo neušlo môjmu zraku, ale darmo som očakával od nás voľáky dopis, nikto nič nenaznačí o našom mestečku, bárs chodí sem «Kreštan» v hojnomo počte. Tak ja som sa odhodlal niečo o nás zmieniť, zvlášte o našich ľudákoch, ktorí pri tej klamstvom prevedenej volbe ablegáta našieho do veľkého rozčúlenia pohnutí boli.

Teda milí ľudáci, nastáva nám zase nová volba, ktorá sa nebude už dlho očakávať. Staňte všetci do chlapa k našej ľudovej kresťanskej stránke, nedajte sa zviest, ani keby vám čokoľvek sľubovali, ani keby vám hrozili; len stojte pod práporom Ježiša Krista, t. j. stránky ľudovej a ani brány pekelné nás nepremôžu. Len treba vytrvať a poslúchať svojho vodcu, pána farára našieho, tohoto od Boha nám poslaného Anjela, ktorý stráži nad nami. Milujme ho a poslúchajme, pochodíme dobre.

Teda len sa držať, lebo víťazstvo je naše, bedlime, aby nás neprekvapili neprichystaných. Držme spolu, milujme sa vospolok, založme si potravný a úverkový spolk, jakých je na našom okolí temer v každej obci. S týmito spolkami sa vytrhneme z rúk kazárov a židov, ktorí z našich mozoľov tučnejú a bohatnú a my sa len derieme. Veru veru, nebude z nás nič, zakiaľ ľudová stránka nevezme do ruky veslo vlády. A preto by každý, ktorý sa uznáva za dobrého kresťana, mal za túto stránku žiť a mrieť. Teda hore sa ľudáci, hore! budme hotoví hockedy ísť do boja proti od samého Lucifera vymyslenej, židozedsárskej, liberálno-tatárskej strane, bo ktorý nebojuje za ľudovú stránku, není ani hodien toho pekného mena nosiť že kresťan, ale skôr pohan a nezaboh.

Tak teda hore sa Bratia! stojme silne na svojom a víťazstvo je naše, len vytrvať.

Ináčej v našom okresi strana ľudová dosť dobre je zriadená a ľud najviac prichádza k povedomiu kroz čítanie «Kresťana». V našom mestečku je ľud celkom katolíckeho vyznania a je pobožný, čo možno pripísať len nášmu milovanému pánu farárovi.

My sa zaobierame len najviac s dorábaním vína. Ináčej ešte vína u nás je na predaj veľká hromada a dobrého. Kto by si chcel dobrého vína zaopatriť, nech sa obráti k nám.

Naposledy ešte raz vyzývam našich ľudákov k vytrvanlivosti. Sláva, Sláva, Sláva ľudovej strane.

Vinohradčiar.

Jalna.

Ponížená prosba ku cteným čitateľom «Kresťana».

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Doprajte týmto mojím riadkom miesta v našom milom «Kresťanovi».

Chrám Boží v Jalnej vystavený bol r. 1775., lež tak na seba zanechaný, že ani len na piad pozemkov nemá, z ktorých by mal dajaký dôchodok. Veriaci farnosti sú tak chudobní, že mnohí aj do týždňa bez soli sú, čoho následkom chrám tento natoľko opusteným stal sa, že veru horšie vyzeral, jako jednúc betlehemska maštaľ, v ktorej sa narodil Ježiš Kristus.

Od 20 rokov sme sa usilovali na kolko bolo možné, premeniť túto maštaľ na chrám Pána, tým viac, že je pri hradskej, aby nebol na pohoršenie tým, ktorí by chceli navštíviť — veď celý deň býva otvorený — v ňom prebývajúceho Ježiša Krista chudobného. Pán Boh nám dopomôhol.

Teraz nám organ službu vypovedal. Nie sme vstave sami nový organ si zaopatriť; a preto v mene Patróna nášho chrámu, Patróna celého Slovenska, ba všetkých, ktorí sa ešte spovedajú, v mene sv. Jána Nep. s poníženosťou prosíme láskavých čitateľov «Kresťana», Spolky živého Ruženca, jako aj drahých bratov a sestry v Kristu v Amerike, ktorí radi obetujú pre Boha, vediač, že im Boh dlžníkom neostane: slovom, všetkých kňazov a veriacích, aby boli tak láskaví, a prispeli nám ku pomoci s

bársjakým malým darom, ktoré, budú tak dobrí duchovní otcovia, či pp. učítelia alebo riaditelia živého Ruženca prijímať a buďto Redakcii «Kresťana», buď mne odoslať, za čo budú mať odmenu všetci od Boha, berúc účasť na všetkých milostiach, ktoré Boh udeľuje v tomto chráme, kým organ tento k úcte Boha slúžiť bude. Sv. Ján Nep. vyprosí im, aby korunovaní boli tými piatimi hviezdami, s ktorými on korunovaný je:

1. Aby jazyk svoj zachránili od každého hriechu. Blahoslavený, kto jazykom nezhrší.

2. Aby dobre svoje meno príkladným, cnostným životom, zvlášte pri nastávajúcich voľbách vyslancov krajinských zachránili.

3. Aby jazykom bližných svojich aspoň natoľko na cestu čnosti a spasenia napomáhali, nakoľko zvodcovia jazykom svojim svádzajú na cestu zatracenia.

4. Aby sa vedeli dobre spovedať; teda nie z obyčaje, svätokrádežne. Konečne

5. aby im Boh dal dobrých spovedelníkov: čo je najväčší dar Boží pre ľudské pokolenie. Takým bol sv. Ján Nepomucký.

Drahí Bratia a Sestry! Zaopatrite si tieto hviezdy, kým máte čas, o ktoré chcem, kým budem žiť, prosím Pána Boha pre Vás.

Dajte, a bude vám dané! Jakou mierou meráte, takou Vám bude odmerané.

Šťastlivý nový rok Vám vinšujem.

Váš v Kristu brat

Ferd. Gregorovics, farár.

Z Nedanoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velebný Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

Každé číslo nášeho milého «Kresťana» prečítam, ale o chýrnych ablegátskych voľbách ešte som z našej obce nič nečítal, a veru máme dosť všelijakých príčin sa ponosovať, ktoré ja som ani není vstave všetky opísať, lebo by toho bolo až na zbyť. Preto len jednu veľmi vážnu vec tu opísať chcem, lebo ma ustavične myšlienka v tom prenasleduje. Sotva bych ešte aj teraz bol chytil pero do ruky, keby som nebol čítal v 50-tom čísle «Kresťana» poznámku Redakcie: «hovori sa: škola je dcéra cirkve, ale vraj nikdy nikto tak macošský nezachádzal s voľakým, jako uhorská katolícka cirkev zo svojou školou a zo svojimi učiteľmi».

Na túto poznámku ja len tolko poviem, keby aspoň tej dcéry bolo, ale keď — bohužiaľ — ani tej není, a tak z našej obce musia chodiť deti do školy do Starého Krasného, a do tej školy patria až tri obce, asice: Krasno, Turčianka a Nedanovce. Z tejto poslednej je väčšia polovica, tak že už z našej obce počet patriacích detí obnáša do každodennej školy do sto žiakov! V tejto škole učí jeden učiteľ, ktorý je spolu aj organista. Škola táto je tak preplnená, že pre veľký počet žiakov není sa ani len kde pohnúť.

Nech teda každý dobre uváži vec, či je jeden učiteľ

vstave vyše poldruha sta detí v dobrom poriadku vyučovať? Z tej príčiny už od rokov sa strojí škola stavať v našej obci, ale dovčulku kde nič tu nič, lebo sa nemá kto zaň zaujať. Štátnu školu už od rokov nám ponúkajú, ale tej čestní občania odporujú. Neskôršie zas obecnú školu ponúkala vláda, naposledy ale vláda žiadala, aby obec dala vystaviť školu a ona dá podporu na učiteľa, a to až 700 korún, ale tu už žiadne meno škole vláda nedala, mysliac si, že takto im obec skorej sadne na lep a vláda žiadala, aby obecný výbor ustálil do rozpočtu na novovystavenú školu 5000 korún, ostatnie čo vraj bude chýbať, vláda doloží. Čo aj naša obec bola hotová učiniť, a tak ešte v novembri r. 1900. obecný výbor určil hore udanú summu na školu rímsko-katolícku.

Ale čo sa stalo? Vyšlo šidlo z vreca! — Naša milá vláda sa tak vyslovila, že na rímsko-katolícku školu nedá nič, ani na učiteľa, a nám našu zápisnicu na školu vystavenú odmrštila, začím my zhola nič nebanujeme, len to nás mrzí, že naša vláda tak neludský s katolikmi zachádza.

Včul ale ustavične dorážajú na nás, aby sme čím skôr školu stavali. Z tej príčiny sa obraciam s poníženou prosbou na našich duchovných otcov, ktorí v tejto veci majú účasť brať, t. j. nášho dôstojného p. farára Alojs Molnára a cirkevného škôldozorca pána veľkomožného Jána Markoviča, že keď vedia o všetkom čo sa tu robí a čo je tu potreba robiť, aby o tejto veci upovedomili aj osvieteného Biskupa nitrianskeho. Žiadúce by bolo, žeby ste sa v tej veci zaujať ráčili, lebo to už dlho trvá, čo sa o tejto škole pojednáva a včul sme už na konci, ďalej sa odkladať nedá.

Len vyznať musím, že bez pomoci druhého a bez vodcov stávanie tejto školy zle pôjde, lebo občania naši sú všetko ubiedení roľníci, ktorým je aj tak dosť ťažko vyžiť, lebo na toho malého roľníka všetko letí, tak že keď poráta jeho úrodu a ročité výdavky, už mu zhola nič nezostane. K tomu ešte časte požiare našu obec ničia, teda včul kde sa obrátiť? Z tej príčiny sa ešte raz obraciam s poníženou prosbou k nášmu pánu farárovi a pánu cirkevnému škôldozorcovi, žeby nám podporu u osvieteného pána Biskupa nitrianskeho vyzískali. Ja súc silne presvedčený, že osvietený pán Biskup Emerich Bende veľmi rád na tak blahonosný cieľ prispeje, ani nedovolí jeho Apoštolské povolanie, žeby tak veľký počet dietok nechal uvrhnúť do rúk beznáboženských, silne verím, že osvietený pán Biskup nitriansky má vždy na pamäti slová Pána Ježiša Krista, ktoré sa vo sv. Evangeliume nachádzajú: Ja som pastier dobrý, znám ovce moje a znajú mňa moje, a tak aj napozatým chceme vždy zostať vernými ovcami cirkve katolíckej *Nedanovčan.*

Výt'ahy z dopisov.

Z Prievidze nám pišu: Dovoľte dôstojný pán Redaktor, aby sme sa ešte vrátili na správu o kamenom uhli, t. j. o tých násilnostiach, ktoré pán Filberger v tejto záležitosti jako agent Pálffyho robí. Ani to k uve-

reniu neni; ale je pravda, že nášeho p. rychtára Kolomana Bresztyenszky, preto, lebo ľud zastupoval, väčšie dôchodky mešťanom doprovadiť chcel, a kontrakty so šalgotarjanskou spoločnosťou uzavrel — z úradu rychtárskeho bez predbežného vyšetrovania vyzdvihol.

To sa nám zdá ohromná opovázlivosť a nespravodlivosť, lebo žiadnej príčiny nevidíme tak zaslúžilého človeka suspendovať. A jaké-že má p. slúžny? Počujte len ľudia boží: Že vraj p. rychtár nechcel ho poslúchať, keď mu kontrakty uzavreté s grófom Pálffyom nevydal. Teda neni toto opovázlivosť od slúžného? Veď rychtár je nie sluhom slúžného, lež úradníkom a povereníkom eteného mešťanstva, a preto aj povinný je za dobro mesta pracovať a nie zradcom byť mešťanov.

Ale najviac pohnúl rozumom p. Filberger, keď udáva dôvod, že vraj rychtár prijal od grófa 5000 korún honorára za kontrakty. Teda upodozrieva nielen rychtára, lež obviňuje aj p. grófa z takeho priestupku, za ktorý by aj p. gróf prípadne aj do žalára sa dostať môhol, lebo podplácať úrad sa nesmie. — Jako sa len učený človek tak hrubej nešikovnosti dopustiť môže!

Úfame, že stolica ku ktorej už appellácia išla — zvlášte podžupan za krátky čas s týmto násilnstvom poriadok urobí. *Prievidzan.*

Z Oslian (Tekovská st.) oznamujú, že tamojší učiteľ a organista p. Imrich Janovics po 40-ročnej bohumilej činlivosti utiahnul sa na odpočinok. Lúčil sa od dietok týmito slovami: «Drahé a milé moje dietky, lúčim sa s vami posledne, majte na pamäti na vždy moje verné poučenia, ktoré na útlé vaše srdcia som vtláčoval a božské učenia Ježiša Krista s najväčšou ochotnosťou a povinnosťou som vstěpoval. Nech dar Ducha svätého Jeho milosťou vás zaplavuje a utvrzuje vo viere, nádeji a láske. Keď budete v nešťastí a ťažkých útrpnostiach, pomyslite si len na moje poučenia; verte mi, že spokojne všetko prenesiete. Ja po práci skutočne zomdlený a chorý idem s telom na odpočinok, duch môj ale bude s vami».

Tu menovaný náš verný otec dietok našich po 40-ročnom veľmo vernom pre Boha a vlasť účinkovaní jeho dostane pensiu 480 korún, akeľvek platil na pensiu 700 korunnú, a polročný «korpótlék» 50 korún mu tiež zadržal berný úrad.

Katolícki, oslianskeho okresu pp. učitelia sú zľaknutí nad príkladom týmto smutným a preto túžia buď za lepším usporiadaním učiteľských platov, bo z väčšej strany dôchodky jejich pričítané sú do organistovstva, jak to na našom nešťastnom priateľu vidíme, ktorého celý dôchodok vyše 1200 korún obnášal, — alebo pp. po štátnych školách budú túžiť.

Len v oslianskom okresi chybujú učitelia: Kamenec, Čereňany, Oslany a Kršteňany. — Kolké tisíce tu škody len za jeden rok na dušiach nevinných dietok!

Na miesto bývalého organistu a učiteľa vyvolený je jeho zdarný syn a dopisovateľ poznámenáva, že na základe zákona ministerialného «naše slovenské dietky s veľikým prospěchom vyučuje v uhorčine. (? čo to jaká

uhorčina? ba hádam maďarčina, bo uhorské reči sú všetky reči v Uhrách.)

Jeden z veriacích.
Zo Žiliny. Pán Čičkányk nám píše už asi po piatýsiesty kráť o svojich snách, v ktorých rozličné udalosti zmatkov budúceho veku sa mu predstavujú.

Aby nás nikto za poverčivých nedržal, poznamenáme, že áno, niektorí ľudia na tolko majú citlivý, temer chorobný čuvový ústroj, že následkom toho skutočne predvídajú v chorobných snách svojich daktoré veci, ktoré sa v budúcnosti odohrať majú. Pán dopisovateľ sa vo svojich riadkoch vyznáva, že kedysi bol docela spustlý človekom, a len akousi tajnou zázračnou mocou vedel sa sprostíť svojej náruživosti pijanskej. Minulého roku bol nám písal, že predvídal smrť svojho dieťaťa, a že na severovýchode od Európy sa voľačo strašného stane, bo mu to jeho sny tak ukazujú. Na jeho dopis nedaly sme nič, ačkoľvek on tvrdil, že aj samému kráľovi bol písal tiež v akomsi predtuchu. — Zavraždenie kráľovnej a vojna v Číne ukazujú, že voľačo môhol tento človek badať.

Teraz zase opätne píše a silou-mocou žiada, by sme uverejnili jeho tretí seň o budúcej skáze. Ponevác jestvujú aj iné predpovedania o rozličných pligách a ponevác aj dejiny svetové sú také, že dá sa očakávať mimoriadny prievrat, preto dáme konečne miesta jeho videniam a výstrahám. Pán dopisovateľ teda sa nazdáva, že o 2 alebo o 3 roky nastane veľké nešťastie. Dopis svoj takto dokončuje:

Tak vždy skoro plačem nad tým, že uhorská krajina a predstavení zablúdili, že sa veľmi chystá pomsta božia a tak prinde, že nebude žiaden vedeť. Ani tak za modlitbu nebude Boh trestať jako za zlé skutky. Potopou nie, ale to je taký úkaz, že ohňom a prepadnutím zeme a už je to blízko. Tak každému radím: boháč má chudobu napomáhať. Kňazi keď vidia, že nemá kto odkiaľ, majú ho zdarma pochovať a náboženstvo majú prísne zachovať, sviatky svätíť. Ale bohužiaľ, všetko je to na opak, lebo bližný bližného tak miluje, že by ho z kabáta vyzliekol. Už tá pomsta veľmi volá do neba. — Duch tak žije po smrti jako aj živý. Keď toto môžu upotrebiť, môžu smeľe aj moje meno celkom vypísať. Amen.

Tieto riadky sme teda tu naznačili — nech každý verí na to lebo nie — budúcnosť nám ukáže, čo je vo veci. Žiaden zázrak by nebol, keby sa predpovedania p. dopisovateľa splnilo, bo podobných predpovedaní jesto aj iných veľa. Pod dôjmom týchto o pár týždňov uverejníme veľmi zaujímavý odsek s jedného diela pod záhlavím: «Príchod Ancikrista».

Búr Sv. Jur. Nemôžem pominiť využiť tú milú a vhodnú príležitosť, ktorú nám náš obľúbený «Kresfan» v jeho dopisoch poskytuje, abych v nich nezmienil pár slov o našej obci. Dočítal sa nejakého chýru o tak veľkej obci, jako je naša, nemal som dosiaľ príležitosti, bo ľud náš je veľmi zaostalý a preto nielen že nepíše, ale ani nečíta. Výhody, ktoré mu čítanie dobrých časopisov poskytuje nevie si ceníť, ponevác je natoľko krátkozraký, že keď nevidí zisk pred sebou na tak blízko, že ho rukou

môže dosiahnuť, nezaujme sa ani za tú najsvätejšiu vec. Na užitie a zábavu trovi už viac, a preto veľmi chválibtebná je snaha tých, ktorí využitkováním tejto slabosti nášho ľudu sa chcú dostať k jeho srdcu.

Veľavýznamné je teda to podujatie nášho p. kaplána Baltazára Morávka, o ktorom chcem včul aj širšie čítajúce obecenstvo «Kresfana» upovedomiť, že nám totiž na vianočné sviatky predniesol so školskou mládežou svoju z maďarského prepracovanú «Pastierskú hru». Účinok bol veľkolepý. Obecenstva bolo tolko, že miestnosť bola preplnená na prvých troch prednáškách, tak že na všeobecné požiadanie museli nám naši malí herci ochotníci zaujímavú udalosť úivotvorného uzdravenia malého pastierskeho chlapčafa ešte raz predniesť. A hrali výborne. Veľká je to zásluha p. kaplána, že s takými dietkami, ktoré niečo podobného predtým ani vo sne nevideli vedel takú úlohu previesť, ktorej prevedenie aj z úst toho najzafatejšieho kritika len slová uznánia môže vyzvať. Naše obecenstvo bolo okúzlené krásnym predstavením, tak že ešte aj po spustení opony stálo pár okamihov nimo poddôjmom hry. Neidem vypisovať mená malých našich herečiek a hercov, nech im je uznanie za jejich usilovanie ten pocit, ktorý v nich len tá najpodarenejšia práca môže vzbudiť.

Konštatujúc týmto najväčšiu podarenosť predstavenia, nech je to na povzbudenie tak pánu riaditeľovi, jak aj malým hercom k podobnému účinkovaniu na budúcnosť. Vysloviť musím tiež vďaku veľactenému predstavenstvu obce, a hlavne p. rychtárovi Sedel-ovi za postaranie sa o príkladný poriadok a tiež aj mnohým iným, ktorý na podarení prednášky pracovali. *Divák.*

Odkazy redakcie.

L'udák na vysokých vrchoch. Čo-to uverejníme z vášho dopisu. — Nepekné výrazy musíme vynechať z neho.

Illovszky András, Teplička. Všetko budete mať v poriadku. «Listy sv. Antona» sú dávno vytlačené ale nie každému ešte rozposlané. Asíce preto, že «Naša Nádej» zanikla a vydavateľ oddal predplatiteľov svojich novému: «Listy sv. A.».

Neohrožení l'udáci v N. Licitáciu uverejníme vo voľfaktorom z najbližších čísiel. Na dopisy o pohyboch volebných si tiež doista rátame a za takéto už vopred ďakujeme.

Bogoslov. Jedno sme vám už uverejnili a podržíme si aj to druhé v zásobe. Nad vašim pokrokom sme docela uradostení. Tedy len sa do toho, kedykoľvek vám času zbýva a ponúkajte k podobnému aj iných.

Vp. A. Pr. Kooperátor-Pozlovice, Morava. Váš ctený list odošleme p. Joz. Kohútovi do T. Sv. Martina, ztadiaľ obdržíte vývod o všetkom.

Dr. J. T. v B. Výkaz sme doteraz nemohli uverejniť, bo jako ráčíte sám vidieť, ten náš ľud nábožný čím chudobnejší je, tým viac obetuje na nábožné ciele. Všetky noviny Uhorska dôvedna nepreukážu tolko milodarov

jako «Kresfan». My to už temer ani uverejňovať nestáčíme. Prosíme pozhovieť.

Pavel Majsztrík v Rovném. «Listy sv. Antona» vám nedošly pre tú istú príčinu ako p. J. A. na Tepličke. V tieto dni máte ich doma.

Juraj Petzko, Budapešť. Článok o sklenárskom spolku až potom uverejníme, keď nám podáte o tej veci bližší vývod. Dostavte sa osobne.

M. M. v Levoči. «Kresfan» vám bude v poriadku dochodiť.

M. A. Žilina. Ja som «L. sv. A.» len Redaktorom a nie vydavateľom, tým menej expeditorom. Ostatne buďte spokojný: noviny patričné — tak ako ste si žiadal — obdržíte.

Šk. J. v Hlohovci. Noviny tie prešli do rúk kresťanských dobrých, o čom aj sám presvedčíte sa, keď ich pozorne čítate. Že ich žid rozpredáva, to je len preto, lebo kresťan sa na to nenašiel, ktorý by si vážil niekoľko desiatnikov denného zárobku. — Sú aj druhé krajiarové noviny, ktoré od nového roku vychodia pod menom «Slovenské Noviny». Tieto sú liberálne a nemajú doteraz ani piatú časťku odberateľov, ako ich má «Slovenský Denník».

Bašovský Ján rychtár a S. W. Pečenady. V budúcom čísle ak bude miesta uverejníme Váš dopis.

J. S. Košice. Taký obraz do novin stojí od 6 do 20 zl. dľa veľkosti. U nás tlačiareň sama dáva si obrazy aké práve má a nové nedá robiť len vo výnimečnom páde. Odpíšte, koľko by ste na ten cieľ obetovali. Nám sa najlepšie páči sám milostný obraz, ktorého fotografiu ste nám poslali. — A v malom Sibíne čo?

Pltník. Jedného aj druhého čo ste nám poslal máme mnoho. Dopis prínde, asíce tak ako si žiadate.

Štefan F. Wajnory. Krátky obsah dopisu vášho budete mať čo najskôr uverejnený.

Divák. Do tohoto čísla prišiel dopis pozde. Dáme ho do budúceho.

Prievidzan. Že vám dajú majetky intabulovať, to bude isto tak, že len kontrakt sa dá intabulovať na majetky preto snád, že keby ste si volaktorý majetok svoj predali, aby v tomto páde kontrakt nestratil platnosť. Teda to je nie taká intabulácia ako keď sa *dlh* intabuluje; ba naopak, tu nie *dlh* lež váš *osoh* sa intabuluje; tedy nad tým nemáte čo bedákať.

Spisy redakcii zaslané.

Zábavné a poučné knížky č. 3. Skrotenec a iné články, cena 20 hal. Turčianský Sv. Martin. Túto knižku pre jej rozmanitý, veľmi poučlivý obsah veľmi odporúčame. Dostať u knižtlačiarско-účastinársky spolok v Turč. Sv. Martine.

N. V. Gogol' Revizor, komedia v piatich dejstvách. Preložil Fedor Jesenský. Cena 1 kor. Dostať u Fedora Jesenského v Trnave (Nagyszombat) a u slovenských kníhkupecov. Pre ochotníkov našich divadelných hier výborné toto dielo snažne odporúčame.

Prítel domoviny. Ročník XVII. Svazek 2. Besové. Román.

Svätý Anton Paduanský. Veliký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval Anton Klimesik, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-utca 44.) Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

Noviny Malých. Ročník II. Číslo 6. Vychodia s mnohými obrázkami do roka osem raz, počnúc od októbra do mája, vždy 15-ho, v knižtlačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých» sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Rozpomienky a kresby. Napísal Pavel Kuzmány. Sú to samé kratšie, veľmi milé, zábavné a poučné rozprávky. Sú ony zriedkavé skvosty v našej slovenskej spisbe: plné vtipu a pekných opisov, plné žartu a vážnych myšlienok. V nich vidíme Slovensko tak verne opísané, že láskou zahorí zaň každý, kto prečíta si Kuzmányho «Rozpomienky a kresby». Myslíme, že najkrajšie uctíme si pamiatku nebožehého tým, keď rozširovať budeme tento krásny spis jeho. S tým i našu ľudovú spisbu podporujeme, lebo čistý zisk daroval na vydávanie spisov pre ľud. Cena jedného výtisku je koruna, s poštou o 10 halierov viac. Objednať možno knižku i v administrácii «Ľudových Novín».

Hrsti príkladov. 220 príkladov zo života nábožného, veľmi poučných. Strán 131. Cena sošitého výtisku bola 30 kr., teraz 30 halierov; tvrdo viazaného 38 hal.

Na túto knižku zvlášť upozorňujeme. Na dary pre ľud a školákov lepšej nieta.

«**Ja som nepoškvvrnené počatie,**» to jest **Lurdská Panna Maria.** Modlitebná knižka. Spracoval Jozef Kompánek, farár veľko-ostratický. Druhé opravené vydanie s povolením cirkevnej vrchnosti.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·25—7·65 kor., peštianska 7·25 7·50 kor., z Báčky 7·10 kor., banátska 7·30 korún.

Raž: ———— 6·90 kor.

Jačmeň: na krm 5·50— — korún, do pálenice 6· — — — kor., na várku 7· — — — kor.

Kukurica: 4·30—4·70 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	24·40	23·20	22· —	21·60	20·80	19·80
	6	7	7½	8		
	18·20	15·60	13·60	10·80		

Otruby po 100 kil.: drobné 8·30 korún, hrubé 8·60 korún.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50 — — kor.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7·75. — — brnavá 7· — — —, pestrá 5· — — —, drobná 9·25—9·75, cúdená — — — —. *Hrach:* 10· — — — 12· — — —, lupaný 18· — — —. *Šušovica* horšia 11· — — —, lepšia 14· — — —. *Mak:* 25· — — — 26· — — —, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená datelina nová 62.—70.—. Lucerna 41.—50.—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 124—126.—, Slanina $\frac{3}{100}$ 120.—
 $\frac{4}{100}$ 116.—, udená dobrá slanina 116.— po 100 klg.

Lekvár srbský transito 42.—44.— po 100 klg.

Petrolej trojkrížový 47.—, dvojkrížový 45.— za 100 klg. netto.

Remeň: funtovice k. 154—160; teryc prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —.—; tažené k. —.—.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —.—, väčšie —.— metr. cent.

Spiritus odanový rafinovaný 116.50.—, denaturovaný 37.—37.1/2.—.

KAROL MOLLER

vínokupec

v Trnave, Belokráľ u. č. 433.

doručuje

Biele stolové víno 1 litrovej fľaši 40 kr.
Biele pečienkové víno z pivnice p. gr. Telekyho 50 kr.
Muškátové biele z roku 1895 s obsahom 7 zl. od gr. Telekyho 75 kr.
Perla Karpátov, výbor vína z roku 1892, 0.6 l. Zvlášte pre chudokrevných a zotavujúcich sa chorých 85 kr.
Prázdne fľaše príjmu sa nazad po 10. halieroch ak môj nápis je na nich.

Vína v sudoch.

Od 50 l. vyše bez dane po 100, 200, 300 l. atď.

Terajšia cena stolového vína je po 100 litroch 26 zl.

« « pečienkového vína « « 34 «

Ostatné putovanie do RÍMU!

1900. decembra 2-ho.

Cestovanie do Jeruzalemu a na Svätú zem

1901. februara 1-vej polovice.

Oby dve cesty riadi

„MAGYAR UTAZASI IRODA“

Budapest, IV., Zsibárus-utca 1.

Darmo a vďačne dáme vysvetlenie.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, Nie tajní prostriedok! kľopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov, pohľavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, opilepsii, mokrosti postele, slabosti, záduhu, isebli, blaďosti závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d. I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapešť, V., Vadász-u. 42 M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaníu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výtah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute, pri zachrípnutí atď. Vela vďakočinení potvrdujú istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prájne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovních vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farby olejovej farby
50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)

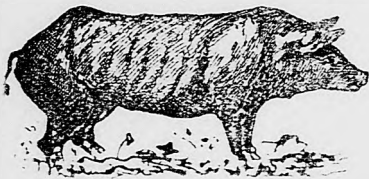
Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'asa 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll
diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po
celom svete rozšírený a za
výborne účinkujúci uznávaný
liek

proti
dúlu sviň,

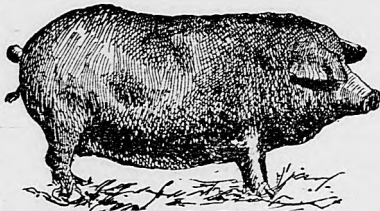
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou
slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu
týchto v najväčšej miere
prípomaha; o čom mnoho
tisíc ďakujúcich listov a
osvedčení svedčí. — Cena
spolu s návodom jedného
pôvodného polkilového ba-
lika je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco
posiela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch
krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil
úplne zdravie, — o čom pôvodné
dokumentá svedčia. Pri riadnom
užívaní povyháňa akékoľvek ne-
duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho pri-
rodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej kor. 2.40
skl. is návodom je pôvodnej skl.

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNÉ

Karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom
v Malackách (prešporská stol.)

SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému,
katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boľeniu hlavy,
zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleďačke a starým otoreným
ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná že i každý chudobný si ich kúpiť môže,
stojí totiž jedna škatuľka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci
6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k čomu piluliek priloží 20 kr. a peň-
žitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukázkou, tak zasielka piluliek pošle
sa s vyplatením už poštového kamkol'vek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej
než balíček nezasielala sa.

Jedné zasielateľstvo u Jána Friedricha, lekárnika v Malackách,
v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované byvajú, prosím
tieto len u mňa kupovať.

Výtah z pod'akovani

Veľactený pane lekárník! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše
pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše
zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel boľast' v hlave a
teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.
V Častkove, 26. januára 1899. Martin Sedláček.

Ctený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravot-
ných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočné boľasti a mnoho som
utratil a ničim som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už
4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebesky dobroje
dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.
Vo Veľkej Bytci, 13. októbra 1898. Ján Horák.

Blahorodý pane lekárník! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich
karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť
nemôžem, užívame ich celá rodina.
Stubňa, 9. augusta 1899. Ján Pavoni, podnikateľ stavieb.

Veľactený pane lekárník! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich výteč-
ných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto,
lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky da.
V Petrovci, Bácska 28. jan. 1900.

Ján Nicota, tesársky majster č. 1270.

Blahorodý pane lekárník! Úctive Vás prosím, ráčte mi zastáť obra-
tom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blaho-
dnejšieho lieku neznám proti zapchaniu a proti žalúdočnému katarrhu
nad Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.
V Sobotišti, 19. dec. 1899. S úctou Ján Vrana, mlynár.

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý a pošlite m 1 balík
Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyľiečený prajem Vám
mnoho zdravia. 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich
piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od
Neho žiadate.
V Hriadku, 2. jan. 1900.

S úctou Adam Gläubitz, v továrne na tannin.

„Sohr Sväto-Antonská“ fabrika na striebornoocel'ové kosy, ktorej jediný a výhradný roz-
sieľateľ a predavateľ je

Pán JOSEF SOHR v meste Somogy-Szill

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený,

100 korún vyplatí tomu, kto
vie preukázať «Sohr Sväto-
Antonskú» kosu z daktorej inej
fabriky,

200 korún vyplatí tomu, kto
zpomedzi 100 «Sohr Sväto-
Antonských» vie preukázať päť
zlých kôs.

Kto úplne spol'ahlivú dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od
výšspomenutej chýrenej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hockomu na žiadosť **darom a vyplatene** zašle. Obranná známka

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najprihodnejšie objednáteľov shromažďovať. — **Shromažďiteľom výhody!** — Viac tisíc poďakujúcich listov a
dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výslaha. — Úplná záruka!

